

Strål
säkerhets
myndigheten

Swedish Radiation Safety Authority

Rapport

En standardiserad svensk nomenklatur för strålbehandling

2024:11

Författare: Magnus Karlsson, Ingrid Kristensen,
Elinore Wieslander, Erik Lundin

Datum: Juli 2024

Rapportnummer: 2024:11

ISSN: 2000-0456

Tillgänglig på www.ssm.se

Strål
säkerhets
myndigheten

Swedish Radiation Safety Authority

Författare: Magnus Karlsson, Ingrid Kristensen,
Elinore Wieslander, Erik Lundin

2024:11

En standardiserad svensk
nomenklatur för strålbehandling

Datum: Februari 2024

Rapportnummer: 2024:11

ISSN: 2000-0456

Available at www.stralsakerhetsmyndigheten.se

Denna rapport har tagits fram på uppdrag av Strålsäkerhetsmyndigheten (SSM). De slutsatser och synpunkter som presenteras i rapporten är författarens/författarnas och överensstämmer inte nödvändigtvis med SSM:s.

SSM perspektiv

Bakgrund

Strålsäkerhetsmyndigheten (SSM) verkar för att användningen av strålning inom svensk sjukvård är säker. Strålbehandling vid tumörsjukdomar är en del av denna användning. Uppföljning av det kliniska resultatet är en viktig del i kvalitetssäkringsarbetet vid strålbehandling. Krav på sådan uppföljning och klinisk revision finns i direktiv från Europeiska Unionen och i nationell strålskyddsreglering. För att kunna följa upp det kliniska resultatet, i enlighet med kraven, och bedriva forskning är det betydelsefullt att behandlings-information med relevanta kvalitetsmått registreras och görs tillgänglig på ett strukturerat och enhetligt sätt. SSM finansierade 2014 (SSM2012-2503 och SSM2013-2946) och 2017 (SSM2015-2657) forskningsuppdrag för att ta fram sådan standardiserad nomenklatur. Det arbetet utfördes av referensgrupper som var knutna till forskningsuppdraget. Referensgrupperna har bestått av personer från flera av landets strålbehandlingskliniker. Arbetet med nomenklaturen har nu fortsatt i styrgruppen för Svenskt Kvalitetsregister för strålterapi (SKvaRT) regi. Denna rapport är resultatet av detta fortsatta arbete.

Resultat

Nomenklaturen är integrerad i det nationella kvalitetsregistret för strålterapi. Ett register som används vid hantering av kvalitetsmått avseende vård och forskning om cancerbehandlingar. Det fortsatta arbetet med nomenklaturen bedrivs inom detta nationella samarbete. Denna rapport är en reviderad fjärde version av standardiserad svensk nomenklatur för strålbehandling. I stort innebär revisionen komplettering och ändring av benämningar på målvolymer och normalvävnadsstrukturer.

Relevans

SSM bedömer att det är viktigt att verksamhetsutövare inom strålbehandling arbetar efter standarden för att underlätta framtida uppföljningar. SSM förväntar sig att detta på sikt kommer att förbättra säkerheten för patienter som genomgår strålbehandling. SSM bedömer också att det är av vikt att arbetet med revision av nomenklaturen bedrivs som en integrerad del i etablerade samarbetsplattformar och att man där beslutar om processer för att utveckla, fastställa, publicera och kommunicera nomenklaturen så att relevanta benämningar används.

Projekt information

Kontakt person SSM: Mauricio Alvarez

Referens: SSM2024-9464 / 4530071

Innehåll

1. Bakgrund	2
2. Arbetsgrupper	3
3. Benämning av målvolymer.....	7
4. Benämning av normalvävnadsstrukturer	9
5. Benämning av körtelstationer.....	16
6. Benämning av övriga strukturer.....	19
7. Förklaringar och exempel	20
8. Referenser	22

1. Bakgrund

För att bedriva effektiv forskning, klinisk utvärdering och rapportering inom strålbehandlingsområdet är det avgörande att strålbehandlingsinformation samlas in och görs tillgänglig på ett strukturerat och enhetligt sätt. Strålsäkerhetsmyndigheten och Vinnova har därför gett stöd till ett nationellt projekt kring databashantering för strålbehandling. Detta arbete har resulterat i ett nationellt kvalitetsregister för strålterapi (SKvaRT) på samma IT-plattform (INCA) [1] som övriga nationella kvalitetsregister.

En fungerande databashantering på nationell nivå kräver att benämningar på diagnoser, målvolymer, riskorgan och andra strålbehandlingparametrar av betydelse är enhetliga. En annan motivering för en standardiserad nomenklatur är den nationella protonterapiplanläggningen, Skandionkliniken, där samtliga svenska universitetssjukhus samarbetar med gemensamma dosplaneringssystem och onkologiskt informationssystem. Ytterligare ett skäl för standardisering är att det underlättar informationsutbytet och samarbetet mellan svenska strålbehandlingskliniker.

En nationell referensgrupp (kap. 2) initierade arbetet med en standardiserad svensk nomenklatur för strålbehandling som harmoniserats med tillgängliga internationella standarder [2, 3, 4, 5, 6, 8].

Föreliggande fjärde version av den standardiserade svenska nomenklaturen för strålbehandling är framtagen av representanter från SKvaRT-styrgruppen och fastställd av en grupp bestående av representanter från stråbehandlingskliniker i landet (kap. 2). Revisionen är baserad på en förfrågan till alla strålbehandlingskliniker kring förslag till kompletteringar/ändringar.

2. Arbetsgrupper

2.1. Revidering

Styrgruppen för SKvaRT är ansvarig för kontinuerlig revidering av den standardiserade svenska nomenklaturen för strålbehandling.

Föreliggande fjärde version är framtagen av representanter från styrgruppen:

Wieslander Elinore, Strålbehandlingsfysik, Hematologi, Onkologi och Strålningsfysik, Skånes universitetssjukhus, Lund (sammankallande)

Karlsson Magnus, Strålningsfysik, Centrum för informationsteknik och medicinsk teknik, Norrlands universitetssjukhus, Umeå

Kristensen Ingrid, Strålbehandlingsfysik, Hematologi, Onkologi och Strålningsfysik, Skånes universitetssjukhus, Lund

Lundin Erik, Onkologiska kliniken, Universitetssjukhuset, Örebro

Tredje versionen var framtagen av representanter från SKvaRT styrgruppen:

Wieslander Elinore, Onkologi och Strålningsfysik, Skånes universitetssjukhus, Lund (sammankallande).

Karlsson Magnus, Strålningsfysik, Centrum för medicinsk teknik och strålningsfysik, Norrlands universitetssjukhus, Umeå

Kristensen Ingrid, Onkologi och Strålningsfysik, Skånes universitetssjukhus, Lund

Reizenstein Johan, Onkologiska kliniken, Universitetssjukhuset, Örebro

2.2. Fastställande

En grupp bestående av representanter från strålbehandlingskliniker i landet har fastställt föreliggande fjärde version av den standardiserade svenska nomenklaturen för strålbehandling. (RaLF – Radiologisk ledningsfunktion [7])

Andén Mats, RaLF, Länssjukhuset i Kalmar, Kalmar

Agrup Måns, RaLF, Universitetssjukhuset Linköping

Bonde Kristina, RaLF, Centralsjukhuset, Karlstad

Fransson Ann-Sofie, RaLF, Länssjukhuset, Gävle

Hedman Mattias, RaLF, Karolinska universitetssjukhuset, Stockholm

Lovasova Zuzana, RaLF, Västmanlands sjukhus, Västerås

Lundstedt Dan, RaLF, Sahlgrenska universitetssjukhuset, Göteborg

Notstam Kristina, RaLF, Länsjukhuset, Sundsvall

Olin Mattias, RaLF, Länsjukhuset Ryhov, Jönköping

Radu Calin, RaLF, Akademiska sjukhuset, Uppsala

Rasmusson Elisabeth, RaLF, Skånes universitetssjukhus, Lund

Rylander Hillevi, RaLF, Skandionkliniken, Uppsala

Söderkvist Karin, RaLF, Norrlands universitetssjukhus, Umeå

Tegnelius Eva, RaLF, Universitetssjukhuset, Örebro

Wendt Camilla, RaLF, Södersjukhuset, Stockholm

Wiltz, Hans-Jürgen, RaLF, Centrallasarettet, Växjö

2.3. Nationell referensgrupp

En nationell referensgrupp var ansvarig för de två första versionerna av en standardiserad svensk nomenklatur för strålbehandling [2, 3].

Agrup Måns, Onkologiska kliniken, Universitetssjukhuset Linköping

Alvarez Mauricio, Strålsäkerhetsmyndigheten, Stockholm

Ask Anders, Onkologi och Strålningsfysik, Skånes universitetssjukhus, Lund

Björk Peter, Medicinsk fysik och teknik, Mälarsjukhuset, Eskilstuna

Björk-Eriksson Thomas, Onkologi, Sahlgrenska universitetssjukhuset, Göteborg

Gunnlaugsson Adalsteinn, Skånes onkologiska klinik, Skånes universitetssjukhus, Lund

Johnsson Stefan, Medicinsk strålningsfysik, Länssjukhuset, Kalmar

Karlsson Magnus, Strålningsfysik, Centrum för medicinsk teknik och strålningsfysik, Norrlands universitetssjukhus, Umeå

Kristensen Ingrid, Onkologi och Strålningsfysik, Skånes universitetssjukhus, Lund

Montelius Anders, Sjukhusfysik, Medicinsk Teknik Sjukhusfysik och IT, Akademiska sjukhuset, Uppsala

Nyholm Tufve, Institutionen för strålningsvetenskaper, Umeå Universitet, Umeå och Medicinsk strålningsfysik, Institutionen för immunologi, genetik och patologi, Uppsala Universitet, Uppsala

Nilsson Per, Onkologi och Strålningsfysik, Skånes universitetssjukhus, Lund

Olsson Caroline, Avd. för radiofysik, Sahlgrenska Akademin, Göteborgs universitet och Regionalt Cancer Centrum Väst, Västra Götalandsregionen, Göteborg

Onjukka Eva, Sjukhusfysik, Karolinska universitetssjukhuset, Stockholm

Reizenstein Johan, Onkologiska kliniken, Universitetssjukhuset, Örebro

Valdman Alexander, Onkologiska kliniken, Karolinska universitetssjukhuset, Stockholm

Zackrisson Björn, Institutionen för strålningsvetenskaper, Umeå Universitet, Umeå

Wieslander Elinore, Onkologi och Strålningsfysik, Skånes universitetssjukhus, Lund

Tidigare medlemmar:

Ahnesjö Anders, Medicinsk strålningsfysik, Institutionen för immunologi, genetik och patologi, Uppsala universitet, Uppsala

Danestig Sjögren Catarina, Strålsäkerhetsmyndigheten, Stockholm

Gagliardi Giovanna, Sjukhusfysik, Karolinska universitetssjukhuset, Stockholm

Grinaker Hanne, Strålsäkerhetsmyndigheten, Stockholm

Johansson Bengt, Onkologiska kliniken, Universitetssjukhuset, Örebro

Söderström Karin, Institutionen för strålningsvetenskaper, Umeå Universitet,
Umeå

3. Benämning av målvolymer

Den föreslagna nomenklaturen för målvolymer baseras på rekommendationerna av Santanam *et al.* [5] och ICRU 83 [6].

Standardnamn	Typ	Kommentar
GTVT_xx.x(Fritext)	Singel primär	Ändelse _xx.x för ordinerad totaldos i Gy
GTVT1_R_xx.x(Fritext)	Multipel primär	T1, T2 osv _R & _L = hö & vä sida
GTVT2_L_xx.x(Fritext)		(Fritext) eller alternativt /Fritext
GTVN_xx.x(Fritext)	Singel nod	
GTVN1_L_xx.x(Fritext)	Multipel nod	N1, N2 osv
GTVN2_R_xx.x(Fritext)		
GTVM_xx.x(Fritext)	Singel metastas	
GTVM1_L_xx.x(Fritext)	Multipel metastas	M1, M2 osv
GTVM2_R_xx.x(Fritext)		
CTVT_xx.x(Fritext)	Etc.	
CTVT1_R_xx.x(Fritext)		
CTVT2_L_xx.x(Fritext)		
CTVN_xx.x(Fritext)		
CTVN1_L_xx.x(Fritext)		
CTVN2_R_xx.x(Fritext)		
CTVM_xx.x(Fritext)		
CTVM1_L_xx.x(Fritext)		
CTVM2_R_xx.x(Fritext)		
CTV_xx.x(Fritext)		När T, N eller M inte är tillämpligt
CTV_L_xx.x(Fritext)		
CTV_R_xx.x(Fritext)		
IR-CTVT_xx.x(Fritext)	Mellanhög risk CTV	Används inom brachyterapi
HR-CTVT_xx.x(Fritext)	Högrisk CTV	Används inom brachyterapi
ITVT_xx.x(Fritext)		
ITVT1_R_xx.x(Fritext)		
ITVT2_L_xx.x(Fritext)		
ITVN_xx.x(Fritext)		
ITVN1_L_xx.x(Fritext)		
ITVN2_R_xx.x(Fritext)		
ITVM_xx.x(Fritext)		
ITVM1_L_xx.x(Fritext)		
ITVM2_R_xx.x(Fritext)		
ITV_xx.x(Fritext)		När T, N eller M inte är tillämpligt

ITV_L_xx.x(Fritext)
ITV_R_xx.x(Fritext)
PTVT_xx.x(Fritext)
PTVT1_R_xx.x(Fritext)
PTVT2_L_xx.x(Fritext)
PTVN_xx.x(Fritext)
PTVN1_L_xx.x(Fritext)
PTVN2_R_xx.x(Fritext)
PTVM_xx.x(Fritext)
PTVM1_L_xx.x(Fritext)
PTVM2_R_xx.x(Fritext)
PTV_xx.x(Fritext)
PTV_L_xx.x(Fritext)
PTV_R_xx.x(Fritext)

När T, N eller M inte är tillämpligt

4. Benämning av normalvävnadsstrukturer

Benämning av riskorgan (OAR) och andra normalvävnadsstrukturer baseras på Santanam *et al.* [5] och AAPM TG263 [8].

Standardnamn	Beskrivning	Svensk översättning
A_Brachiocephalic_L	Artery Brachiocephalic Left	Arm-huvud artär vänster
A_Brachiocephalic_R	Artery Brachiocephalic Right	Arm-huvud artär höger
A_Carotid_L	Artery Carotid Left	Halsartär vänster
A_Carotid_R	Artery Carotid Right	Halsartär höger
A_Coronary	Artery Coronary	Kransartärer
A_CoronaryD_L	Artery Descending Coronary Left	Kransartär nedåttstigande vänster
A_CoronaryD_R	Artery Descending Coronary Right	Kransartär nedåttstigande höger
A_Hypophyseal	Artery Hypophyseal	Hypofysartär
A_Pulmonary	Artery Pulmonary	Lungartär
A_Subclavicular_L	Artery Subclavicular Left	Nyckelbensartär vänster
A_Subclavicular_R	Artery Subclavicular Right	Nyckelbensartär höger
A_Other	Artery Other	Artär utan specifikt namn
ACJoint	Acromioclavicular Joint	Nyckelbensled
AdrenalGland_L	Adrenal Gland Left	Binjure vänster
AdrenalGland_R	Adrenal Gland Right	Binjure höger
AnalCanal	Anal Canal	Stolgång/ändtarmsöppning
AnalSphincter	Anal Sphincter	Analsfinkter
Amygdala_L	Amygdala Left	Amygdala vänster
Amygdala_R	Amygdala Right	Amygdala höger
Aorta	Aorta	Kroppspulsåder
Arytenoid_L	Arytenoid cartilage Left	Kannbrosk vänster
Arytenoid_R	Arytenoid cartilage Right	Kannbrosk höger
AtrialValve	Atrial Valve	Förmaksklaff
Atrium_L	Atrium Left	Förmak vänster
Atrium_R	Atrium Right	Förmak höger
AuditoryCanal_L	Auditory Canal Left	Hörselgång vänster
AuditoryCanal_R	Auditory Canal Right	Hörselgång höger
BaseOfTongue	Base Of Tongue	Tungbas
BileDuct	Bile Duct	Gallgång
Bladder	Bladder	Urinblåsa
BladderWall	Bladder Wall	Urinblåsevägg

BoneMarrow	Bone Marrow	Benmärg
Bowel	Bowel	Tarmar
BowelBag	Bowel Bag	Bukhåla
BrachialPlexus_L	Brachial Plexus Left	Armplexus vänster
BrachialPlexus_R	Brachial Plexus Right	Armplexus höger
Brain	Brain	Hjärna
Brain_L	Brain Left	Hjärna vänster
Brain_R	Brain Right	Hjärna höger
BrainStem	Brain Stem	Hjärnstam
BrainStem_Core	BrainStem Core	Hjärnstam kärna
BrainStem_Surf	BrainStem Surface	Hjärnstam yta
Breast_L	Breast Left	Bröst vänster
Breast_R	Breast Right	Bröst höger
BronchialTree	Bronchial Tree	Bronkialträd
BronchusInterMed	Intermediate Bronchus	Intermediärbronk
BronchusLobar_L	Lobar Bronchus Left	Bronklob vänster
BronchusLobar_R	Lobar Bronchus Right	Bronklob höger
BronchusMain	Main Bronchus	Huvudbronk
BronchusMain_L	Main Bronchus Left	Huvudbronk vänster
BronchusMain_R	Main Bronchus Right	Huvudbronk höger
BuccalMucosa_L	BuccalMucosa Left	Munslemhinna vänster
BuccalMucosa_R	BuccalMucosa Right	Munslemhinna höger
Carina	Carina	Carina
CaudaEquina	Cauda Equina	Caudaequina
Cerebellum	Cerebellum	Lillhjärna
Cerebrum	Cerebrum	Storhjärna
Cerebrum_L	Cerebrum Left	Storhjärna vänster
Cerebrum_R	Cerebrum Right	Storhjärna höger
Cervix	Cervix	Livmoderhals
Chiasm	Chiasm	Synnervskorsning
CN_7_L	Cranial Nerve Seventh Left	Facialisnerv vänster
CN_7_R	Cranial Nerve Seventh Right	Facialisnerv höger
CN_8_L	Cranial Nerve Eighth Left	Hörselnerv vänster
CN_8_R	Cranial Nerve Eighth Right	Hörselnerv höger
CN_XX_L	XX Cranial Nerve Left	XX kranialnerv vänster
CN_XX_R	XX Cranial Nerve Right	XX kranialnerv höger
Cochlea_L	Cochlea Left	Hörselsnäcka vänster
Cochlea_R	Cochlea Right	Hörselsnäcka höger
Colon	Colon	Tjocktarm
Cornea_L	Cornea Left	Hornhinna vänster
Cornea_R	Cornea Right	Hornhinna höger

CorpusCallosum	Corpus Callosum	Hjärnbalken
Duodenum	Duodenum	Tolvfingertarm
Ear_External_L	Ear External Left	Ytteröra vänster
Ear_External_R	Ear External Right	Ytteröra höger
Ear_Middle_L	Ear Middle Left	Mellanöra vänster
Ear_Middle_R	Ear Middle Right	Mellanöra höger
Esophagus	Esophagus	Matstrupe
Esophagus_Upper	Esophagus Upper	Matstrupe övre
Esophagus_Lower	Esophagus Lower	Matstrupe nedre
Esophagus_Middle	Esophagus Middle	Matstrupe centralt
EsophSphinct_Up	EsophagusSphincter Upper	Matstrupssfinkter övre
EsophSphinct_Lo	EsophagusSphincter Lower	Matstrupssfinkter nedre
Eustachian_L	Eustachian Left	Örontrumpet vänster
Eustachian_R	Eustachian Right	Örontrumpet höger
External / Body	External contour	Ytterkontur
Eye_L	Eye Left	Öga vänster
Eye_R	Eye Right	Öga höger
Eye_Ant_L	Eye Anterior Left	Främre öga vänster
Eye_Ant_R	Eye Anterior Right	Främre öga höger
Eye_Post_L	Eye Posterior Left	Bakre öga vänster
Eye_Post_R	Eye Posterior Right	Bakre öga höger
Femur_L	Femur Left	Lårben vänster
Femur_R	Femur Right	Lårben höger
FemoralHead_L	Femoral Head Left	Lårbenshuvud vänster
FemoralHead_R	Femoral Head Right	Lårbenshuvud höger
FemoralJoint_L	Femoral Joint Left	Höftled vänster
FemoralJoint_R	Femoral Joint Right	Höftled Höger
Fibula_L	Fibula Left	Vadben vänster
Fibula_R	Fibula Right	Vadben höger
FrontalLobe_L	Frontal Lobe Left	Frontallob vänster
FrontalLobe_R	Frontal Lobe Right	Frontallob höger
Gallbladder	Gallbladder	Gallblåsa
Genitalia	Genitalia	Genitalia
GHJoint_L	Glenohumeral Joint Left	Axelled vänster
GHJoint_R	Glenohumeral Joint Right	Axelled höger
Glottis	Glottis	Glottis
GreatVessel	Great Vessel	Stora kärl
Heart	Heart	Hjärta
Hernia	Hernia	Brock
Hippocampus_L	Hippocampus Left	Hippocampus vänster
Hippocampus_R	Hippocampus Right	Hippocampus höger

HumeralHead_L	Humeral Head Left	Humerushuvud vänster
HumeralHead_R	Humeral Head Right	Humerushuvud höger
Humerus_L	Humerus Left	Överarmsben vänster
Humerus_R	Humerus Right	Överarmsben höger
Hypothalamus	Hypothalamus	Hypotalamus
Ileum	Ileum	Ileum/Krumtarm
IschiadicNerve_L	Ischiadic Nerve Left	Ischiasnerv vänster
IschiadicNerve_R	Ischiadic Nerve Right	Ischiasnerv höger
Jejunum	Jejunum	Jejunum
Kidney_L	Kidney Left	Njure vänster
Kidney_R	Kidney Right	Njure höger
KidneyTotal	Kidneys Left plus Right	Njure vänster + höger
Larynx	Larynx	Struphuvud
LarynxSG	Supraglottic Larynx	Struphuvudsupraglottis
LacrimalGland_L	Lacrimal Gland Left	Tårkörtel vänster
LacrimalGland_R	Lacrimal Gland Right	Tårkörtel höger
Lens_L	Lens Eye Left	Lins vänster
Lens_R	Lens Eye Right	Lins höger
Lips	Lips	Läppar
Liver	Liver	Lever
Lung_L	Lung Left	Lunga vänster
Lung_R	Lung Right	Lunga höger
LungTotal	Lungs Left plus Right	Lunga vänster + höger
LungLobe_Upper_L	Upper Lung Lobe Left	Lunga ovanlob vänster
LungLobe_Upper_R	Upper Lung Lobe Right	Lunga ovanlob höger
LungLobe_Middle	Middle Lung Lobe	Lunga mellanlob
LungLobe_Lower_L	Lower Lung Lobe Left	Lunga underlob vänster
LungLobe_Lower_R	Lower Lung Lobe Right	Lunga underlob höger
Mandible	Mandible	Underkäke
MassMuscle_L	Masseter Muscle Left	Tuggmuskel vänster
MassMuscle_R	Masseter Muscle Right	Tuggmuskel höger
Mediastinum	Mediastinum	Mediastinum
MedullaOblongata	Medulla Oblongata	Förlängda märgen
MitralValve	Mitral Valve	Mitralisklaffen
Muscle	Muscle	Muskel
NasolacrimalDuct	Nasolacrimal Duct	Näs-tårkanal
NervePeripheral	Peripheral Nerve	Perifer nerv
NervePeripheral_L	Peripheral Nerve Left	Perifer nerv vänster
NervePeripheral_R	Peripheral Nerve Right	Perifer nerv höger
NerveRoot	NerveRoot	Nervrot
NerveRoot_L	NerveRoot Left	Nervrot vänster

NerveRoot_R	NerveRoot Right	Nervrot höger
Nipple	Nipple	Bröstvårta
OccipitalLobe_L	Occipital Lobe Left	Nacklob vänster
OccipitalLobe_R	Occipital Lobe Right	Nacklob höger
OpticNerve_L	Optic Nerve Left	Synnerv vänster
OpticNerve_R	Optic Nerve Right	Synnerv höger
OpticTract_L	Optic Tract Left	Synbana vänster
OpticTract_R	Optic Tract Right	Synbana höger
OralCavity	Oral Cavity	Munhåla
Ovary_L	Ovary Left	Äggstock vänster
Ovary_R	Ovary Right	Äggstock höger
Parametrium_L	Parametrium Left	Parametrium vänster
Parametrium_R	Parametrium Right	Parametrium höger
ParietalLobe_L	Parietal Lobe Left	Hjässlob vänster
ParietalLobe_R	Parietal Lobe Right	Hjässlob höger
Pancreas	Pancreas	Bukspottskörtel
Parotid_L	Parotid Left	Öronspottkörtel vänster
Parotid_R	Parotid Right	Öronspottkörtel höger
ParotidTotal	Parotids Left plus Right	Öronspottkörtel vänster+höger
PelvicBones	Pelvic Bones	Bäckenben
PenileBulb	Penile Bulb	Penisbulben
Penis	Penis	Penis
Pericardium	Pericardium	Hjärtsäck
Perineum	Perineum	Mellangård
Peritoneum	Peritoneum	Bukhinna
Pharynx	Pharynx	Svalg
PharynxConst	Pharynx Constrictor	Svalgkonstriktor
Pituitary	Pituitary	Hypofys
Pons	Pons	Hjärnbrygga
Prostate	Prostate	Prostata
PubicSymphysis	Pubic Symphysis	Blygdbensfog
PulmonalValve	Pulmonal Valve	Pulmonalisklaff
Radius_L	Radius Left	Strålben vänster
Radius_R	Radius Right	Strålben höger
Rectum	Rectum	Ändtarm
RectalWall	Rectal Wall	Ändtarmsvägg
Retina_L	Retina Left	Näthinna vänster
Retina_R	Retina Right	Näthinna höger
Rib	Rib	Revben
SacralPlexus_L	Sacral Plexus Left	Sakral plexus vänster

SacralPlexus_R	Sacral Plexus Right	Sakral plexus höger
Sacrum	Sacrum	Korsben
SalivaryGland_L	Salivary Gland Left	Spottkörtel vänster
SalivaryGland_R	Salivary Gland Right	Spottkörtel höger
Scalp	Scalp	Hårbotten
SeminalVesicle_L	Seminal Vesicle Left	Sädesblåsa vänster
SeminalVesicle_R	Seminal Vesicle Right	Sädesblåsa höger
SeminalVesicles	Seminal Vesicles	Sädesblåsor
Shoulder_L	Shoulder Left	Axel vänster
Shoulder_R	Shoulder Right	Axel höger
Sigmoid	Sigmoid	Sigmoideum
Skin	Skin	Hud
Skull	Skull	Kranium
SmallBowel	Small Bowel	Tunntarm
SpinalCanal	Spinal Canal	Ryggradskanalen/Ryggmäragskanalen
SpinalCord	Spinal Cord	Ryggmärg
SpinalCord_Core	SpinalCord Core	Ryggmärg kärna
SpinalCord_Surf	SpinalCord Surface	Ryggmärg yta
Spleen	Spleen	Mjälte
Stomach	Stomach	Magsäck
Sternum	Sternum	Bröstben
Submandibular_L	Submandibular Gland Left	Underkäksspottkörtel vänster
Submandibular_R	Submandibular Gland Right	Underkäksspottkörtel höger
TemporalLobe_L	Temporal Lobe Left	Tinningslog vänster
TemporalLobe_R	Temporal Lobe Right	Tinningslob höger
Testis_L	Testis Left	Testikel vänster
Testis_R	Testis Right	Testikel höger
ThoracicWall	Thoracic Wall	Bröstkorgsvägg
Thyroid	Thyroid	Sköldkörtel
Thalamus_L	Thalamus Left	Talamus vänster
Thalamus_R	Thalamus Right	Talamus höger
Tibia_L	Tibia Left	Skenben vänster
Tibia_R	Tibia Right	Skenben höger
TMJoint_L	Temperomandibular Joint Left	Käkled vänster
TMJoint_R	Temperomandibular Joint Right	Käkled höger
Tooth	Tooth	Tand
Trachea	Trachea	Luftstrupen
TricuspidalValve	Tricuspidal Valve	Tresegelklaff
Tongue	Tongue	Tunga
Ulna_L	Ulna Left	Armbågsben vänster

Ulna_R	Ulna Right	Armbågsben höger
Ureter_L	Ureter Left	Urinledare vänster
Ureter_R	Ureter Right	Urinledare höger
Urethra	Urethra	Urinrör
Uterus	Uterus	Livmoder
V_Azygos	Vein Azygos	Azygosven
V_CavalInferior	Vena Cava Inferior	Hålven nedre
V_CavaSuperior	Vena Cava Superior	Hålven övre
V_Iliac	Vein Iliac	Tarmvenen
V_Pulmonary	Vein Pulmonary	Lungven
V_SubClav_L	Vein SubClavicular Left	Nyckelbensvenen vänster
V_SubClav_R	Vein SubClavicular Right	Nyckelbensvenen höger
V_Other	Vein Other	Ven utan specifikt namn
Vagina	Vagina	Slida
ValvularPlane	Valvular Plane	Klaffplanet
VB_Cervical	Vertebrae Cervical	Halskotor
VB_Thoracic	Vertebrae Thoracic	Bröstkotor
VB_Lumbar	Vertebrae Lumbar	Ländkotor
VB_total	Vertebrae	Kotor
Ventricle_L	Ventricle Cardiac Left	Kammare (hjärta) vänster
Ventricle_R	Ventricle Cardiac Right	Kammare (hjärta) höger
Ventricles	Ventricles Cardiac	Kamrar (hjärta)
Vessels	Vessels	Kärl
Vulva	Vulva	Vulva

5. Benämning av körtelstationer

Benämning av lymfkörtelstationer delvis baserat på AAPM TG263 [8].

Benämning av lymfkörtelstationer i huvud-halsregionen (H&N).

Standardnamn	Beskrivning	Svensk översättning
LN_Neck_Ia	Level Ia (Submental) neck nodes Left plus Right	H&N körtlar nivå 1a vänster+höger
LN_Neck_Ib_L	Level Ib (Submandibular) neck nodes Left	H&N körtlar nivå 1b vänster
LN_Neck_Ib_R	Level Ib (Submandibular) neck nodes Right	H&N körtlar nivå 1b höger
LN_Neck_Ilab_L	Level IIa & IIb (Upper Jugular) neck nodes Left	H&N körtlar nivå 2a+2b vänster
LN_Neck_Ilab_R	Level IIa & IIb (Upper Jugular) neck nodes Right	H&N körtlar nivå 2a+2b höger
LN_Neck_III_L	Level III (Middle Jugular) neck nodes Left	H&N körtlar nivå 3 vänster
LN_Neck_III_R	Level III (Middle Jugular) neck nodes Right	H&N körtlar nivå 3 höger
LN_Neck_IVa_L	Level IVa (Lower Jugular) neck nodes Left	H&N körtlar nivå 4a vänster
LN_Neck_IVa_R	Level IVa (Lower Jugular) neck nodes Right	H&N körtlar nivå 4a höger
LN_Neck_IVb_L	Level IVb (Medial Supraclavicular) neck nodes Left	H&N körtlar nivå 4b vänster
LN_Neck_IVb_R	Level IVb (Medial Supraclavicular) neck nodes Right	H&N körtlar nivå 4b höger
LN_Neck_Vab_L	Level Va & Vb (Posterior Triangle) neck nodes Left	H&N körtlar nivå 5a+5b vänster
LN_Neck_Vab_R	Level Va & Vb (Posterior Triangle) neck nodes Right	H&N körtlar nivå 5a+5b höger
LN_Neck_Vc_L	Level Vc (Lateral Supraclavicular) neck nodes Left	H&N körtlar nivå 5c vänster
LN_Neck_Vc_R	Level Vc (Lateral Supraclavicular) neck nodes Right	H&N körtlar nivå 5c höger
LN_Neck_VIa	Level VIa (Anterior Jugular) neck nodes	H&N körtlar nivå 6a
LN_Neck_VIb	Level VIb (para tracheal nodes) neck nodes	H&N körtlar nivå 6b
LN_Neck_VIIa_L	Level VIIa (Retropharyngeal) neck nodes Left	H&N körtlar nivå 7a vänster
LN_Neck_VIIa_R	Level VIIa (Retropharyngeal) neck nodes Right	H&N körtlar nivå 7a höger

LN_Neck_VIib_L	Level VIib (Retro-styloid) neck nodes Left	H&N körtlar nivå 7b vänster
LN_Neck_VIib_R	Level VIib (Retro-styloid) neck nodes Right	H&N körtlar nivå 7b höger
LN_Neck_VIII_L	Level VIII (Parotid) neck nodes Left	H&N körtlar nivå 8 vänster
LN_Neck_VIII_R	Level VIII (Parotid) neck nodes Right	H&N körtlar nivå 8 höger
LN_Neck_IX_L	Level IX (Bucco-facial) neck nodes Left	H&N körtlar nivå 9 vänster
LN_Neck_IX_R	Level IX (Bucco-facial) neck nodes Right	H&N körtlar nivå 9 höger
LN_Neck_Xa_L	Level Xa (Retroauricular and Subauricular) neck nodes Left	H&N körtlar nivå 10a vänster
LN_Neck_Xa_R	Level Xa (Retroauricular and Subauricular) neck nodes Right	H&N körtlar nivå 10a höger
LN_Neck_Xb_L	Level Xb (Occipital) neck nodes Left	H&N körtlar nivå 10b vänster
LN_Neck_Xb_R	Level Xb (Occipital) neck nodes Right	H&N körtlar nivå 10b höger

Benämning av lymfkörtelstationer vid bröstbehandling.

Standardnamn	Beskrivning	Svensk översättning
LN_Ax_I_L	Level I Axillary nodes Left	Axillära körtlar nivå 1 vänster
LN_Ax_I_R	Level I Axillary nodes Right	Axillära körtlar nivå 1 höger
LN_Ax_II_L	Level II Axillary nodes Left	Axillära körtlar nivå 2 vänster
LN_Ax_II_R	Level II Axillary nodes Right	Axillära körtlar nivå 2 höger
LN_Ax_III_L	Level III Axillary nodes Left	Axillära körtlar nivå 3 vänster
LN_Ax_III_R	Level III Axillary nodes Right	Axillära körtlar nivå 3 höger
LN_Fscl_IV_L	Level IV Fossa supraclav nodes Left	Fossasupraclav körtlar nivå 4 vänster
LN_Fscl_IV_R	Level IV Fossa supraclav nodes Right	Fossasupraclav körtlar nivå 4 höger
LN_Intpect_L	Intra Pectoral nodes Left	Intrapectoral körtlar vänster
LN_Intpect_R	Intra Pectoral nodes Right	Intrapectoral körtlar höger
LN_IMN_L	Internal mammary nodes Left	Parasternala körtlar vänster
LN_IMN_R	Internal mammary nodes Right	Parasternala körtlar höger

Benämning av lymfkörtelstationer i buk-bäckenområdet

Standardnamn	Beskrivning	Svensk översättning
LN_IliacExt_L	External iliac nodes Left	Iliaca extrema körtlar vänster
LN_IliacExt_R	External iliac nodes Right	Iliaca extrema körtlar höger
LN_IliacInt_L	Internal iliac nodes Left	Iliaca interna körtlar vänster
LN_IliacInt_R	Internal iliac nodes Right	Iliaca interna körtlar höger
LN_IliacCom_L	Common iliac nodes Left	Iliaca communis körtlar vänster
LN_IliacCom_R	Common iliac nodes Right	Iliaca communis körtlar höger
LN_Inguinal	Inguinal nodes Left plus Right	Inguinala körtlar vänster+höger
LN_Inguinal_L	Inguinal nodes Left	Inguinala körtlar vänster
LN_Inguinal_R	Inguinal nodes Right	Inguinala körtlar höger
LN_Obturator_L	Obturator nodes Left	Obturatorius körtlar vänster
LN_Obturator_R	Obturator nodes Right	Obturatorius körtlar höger
LN_Paraaortic	Paraortic nodes	Paraaortala körtlar
LN_Pelvic	Pelvic Lymph nodes Left plus Right	Bäckenkörtlar vänster+höger
LN_Pelvic_L	Pelvic Lymph nodes Left	Bäckenkörtlar vänster
LN_Pelvic_R	Pelvic Lymph nodes Right	Bäckenkörtlar höger
LN_Presacral	Presacral nodes Left plus Right	Presakrala körtlar vänster+höger
LN_Presacral_L	Presacral nodes Left	Presakrala körtlar vänster
LN_Presacral_R	Presacral nodes Right	Presakrala körtlar höger

6. Benämning av övriga strukturer

Standardnamn	Beskrivning	Svensk översättning
Bolus	Bolus	Bolus
Clips_X	Clips number X	Klipps nummer X
CochleaImplant	Cochlea Implant	Cochleaimplantat
DBS	Deep Brain Stimulator	Djup hjärnstimulering
ICD	Implantable cardioverter defibrillator	Inopererad defibrillator
Implant	Implant	Implantat
Implant_X	Implant number X	Implantat nummer X
Marker_X	Marker number X	Markör nummer X
Pacemaker	Pacemaker	Pacemaker
Prosthesis_L	Prosthesis Left	Protes vänster
Prosthesis_R	Prosthesis Right	Protes höger
RectumSpacer	Rectum Spacer	Ändtarms-spacer
SCS	Spinal Cord Stimulator	Ryggmärgsstimulator
StomaRegion	Stoma Region	Stomiområde

7. Förklaringar och exempel

7.1. Allmänna regler

Mellanslag används inte i den föreslagna nomenklaturen. Detta gäller också framför parenteser eller snedstreck för fritext.

(Fri text) alternativt /Fri text: Fri text skrivs inom parentes eller efter snedstreck (slash) efter själva benämningen och får utelämnas. Fri text kommer inte att överföras till det nationella kvalitetsregistret för strålbehandling. Här kan man ange tilläggsinformation som t. ex. bildunderlag, ritad vid given dos eller signatur.

För dosplaneringssystem med begränsat antal tecken för strukturname kan en benämning enligt nomenklaturen förkortas såsom beskrivs i exemplen nedan (7.3, PRVs).

7.2. Målvolymer

T, N och M: T anger primärtumör, N anger nod och M anger metastas och skall anges när det är tillämpligt. Exempel då T, N och M kan utelämnas kan vara målvolymer som innehåller både primärtumör och nod.

Numrering: Det är frivilligt att ange nummer, dvs T1, N1 eller bara T, N. Inga särskilda krav på nummerordning finns. För målvolymer (t.ex. PTV) som innehåller en eller flera andra målvolymer (ITV, CTV eller GTV) behöver numreringen mellan volymerna inte vara kopplade till varandra.

Dos ”_xx.x”: Anger ordinerad totaldos i Gy, och får utelämnas. Ordinerad dos kan avrundas till heltal ”_xx”. Eftersom dosen anges före behandlingsstart, så är det en planerad dos som under behandlingens gång kan komma att ändras. Detta innebär att denna dosangivelse inte alltid kommer att motsvara given dos.

Höger-vänster ”_R, _L”: Anger lateralt läge för målvolymer och får anges när det är tillämpligt. Höger-vänster anges oftast för vissa diagnosgrupper med pariga organ eller strukturer. Typiska fall kan vara bröstcancer, körtelstationer för huvudhalscancer, lungcancer, njurcancer osv.

Användning av (Fritext) eller /Fritext: Fri text skriven inom parentes eller efter snedstreck (slash) kan användas eller utelämnas för målvolymer.

Ex 1: CTVN1_R_50.4(PETverifierad,0Gy,YZ) eller alternativt CTVN1_R_50.4/PET-verified,0Gy,YZ

betecknar lymfkörtel på höger sida som skall få 50.4 Gy och som definierats av doktor YZ med stöd av PET-undersökning innan behandling getts (0 Gy). Om man vill använda minsta antal tecken för samma målvolymer skulle benämningen bli **CTVN** under förutsättning att det bara finns en nodvolymer.

Ex 2: GTVT_xx.x(MIP) och CTVT_xx.x(MIP) eller alternativt GTVT_xx.x/MIP och CTVT_xx.x/MIP

visar hur fri text kan användas för att visa att målvolymer baseras på 4D-CT.

7.3. Normalvävnadsstrukturer

Höger-vänster ”_R, _L”: Anger lateralt läge på samma sätt som för målvolymer

Användning av (Fritext) eller /Fritext: Fri text skriven inom parentes eller efter snedstreck (slash) kan användas eller utelämnas för normalvävnadsstrukturer på samma sätt som för målvolymer.

PRV (Planning organ-at-risk volume): PRV för riskorgan skrivs som PRV_strukturnamn. Nedan finns alternativ benämning vid begränsningar i antalet tecken.

Ex 1: PRV_BrainStem	13 tecken	
Ex 2a: PRV_Esophagus_Middle	20 tecken	För många tecken
Ex 2b: PRV_Esophagus_Mi	16 tecken	Alternativ benämning
Ex 3a: PRV_SalivaryGland_L	19 tecken	För många tecken
Ex 3b: PRV_SalivaryGl_L	16 tecken	Alternativ benämning

7.4. Hjälpsstrukturer

Hjälpsstrukturer anges med Z_namn där namnet innehåller passande fri text. Hjälpsstrukturer kommer inte att överföras till det nationella kvalitetsregistret för strålbehandling.

Ex 1: Z_CTVN2

Ex 2: Z_Optimering

8. Referenser

1. <https://www.cancercentrum.se/samverkan/vara-uppdrag/kunskapsstyrning/kvalitetsregister/om-inca/>
2. En standardiserad svensk nomenklatur för strålbehandling. SSM Report number 2014:25 (ISSN: 2000-0456)
3. En standardiserad svensk nomenklatur för strålbehandling. SSM Report number 2016:18 (ISSN: 2000-0456)
4. En standardiserad svensk nomenklatur för strålbehandling. SSM Report number 2021:27 (ISSN 2000-0456)
5. L Santanam, C Hurkmans, S Mutic et al. Standardizing Naming Conventions in Radiation Oncology. *Int J Radiat Oncol Biol Phys*; 2012; 83(4): 1344-9.
6. ICRU (2010). International Commission on Radiation Units and Measurements. Prescribing, Recording, and Reporting Photon-Beam Intensity-Modulated Radiation Therapy (IMRT), ICRU Report 83, *J. ICRU* Vol. 10(1) (Oxford University Press, Oxford).
7. Strålsäkerhetsmyndighetens föreskrifter om medicinska exponeringar SSMFS 2018:5 (ISSN: 2000-0987)
8. AAPM (2018). Standardizing Nomenclatures in Radiation Oncology, Report of AAPM Task Group 263 (AAPM, Alexandria)

Strålsäkerhetsmyndigheten arbetar pådrivande och förebyggande för att skydda människor och miljö från oönskade effekter av strålning, nu och i framtiden.

Du kan ladda ner våra publikationer från www.stralsakerhetsmyndigheten.se/publikationer. Om du behöver alternativa format som exempelvis lättläst, punktskrift eller Daisy, kontaktar du oss på e-post registrator@ssm.se.

Strålsäkerhetsmyndigheten
171 16 Stockholm
08-799 40 00
www.stralsakerhetsmyndigheten.se
registrator@ssm.se

©Strålsäkerhetsmyndigheten